

Kultura pod tlakem

Kategorie: Finance

25. únor 2026

Unie zaměstnavatelských svazů ČR (UZS ČR) ve svém stanovisku vyjadřuje zásadní znepokojení nad návrhem státního rozpočtu na rok 2026, konkrétně nad podobou kapitoly Ministerstva kultury.

Navržené meziroční snížení řady dotačních programů a rozpočtových položek v rozsahu vyšších desítek procent může mít dlouhodobé a obtížné napravitelné dopady na celý kulturní sektor.

Rozpočtové škrtky se týkají zejména programů zaměřených na péči o národní kulturní dědictví, podporu živého umění, činnost muzeí a galerií, veřejné informační služby knihoven i obnovu kulturních památek. Omezení podpory

v těchto oblastech může vést k nevratným ztrátám kulturních hodnot i k oslabení podmínek pro vznik nové tvorby.

Za mimořádně problematické považuje UZS ČR také výrazné snížení prostředků pro příspěvkové organizace v době, kdy vláda rozhodla o zvýšení základních platových tarifů zaměstnanců v kultuře od 1. dubna 2026 o 9 %. Bez odpovídající úpravy rozpočtu hrozí, že kulturní instituce nebudou schopny toto navýšení pokrýt, aniž by omezily své služby či programovou činnost.

Podle UZS ČR je předložený návrh v rozporu s programovým prohlášením vlády, které deklaruje podporu kultury jako významné součásti veřejného života i národní identity. Organizace proto vyzývá vládu a Poslaneckou sněmovnu k přehodnocení návrhu a k úpravám, které zajistí stabilní financování kulturního sektoru.

„Kultura není a nesmí být okrajovou oblastí veřejného života – je to jeden ze základních pilířů soudržné společnosti, národní identity i ekonomické vitality země. Zahrnuje živé umění, paměťové instituce, knihovny, festivaly i řadu dalších kulturních aktivit, které denně oslovují miliony lidí napříč regiony. Návrh státního rozpočtu, který v kapitole Ministerstva kultury počítá s výraznými škrtky, proto vnímáme jako krok, jenž může mít dlouhodobé a obtížné vratné dopady na celý sektor. Stabilní a předvídatelné financování není nadstandardem, ale nezbytným předpokladem pro odpovědnou správu kulturního dědictví i pro vznik nové tvorby.“ Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA, prezident UZS ČR

„Kultura je něco, co máme společného, co sjednocuje. Pokud lidé nemluví o politice nebo o olympiádě, mluví o kultuře. O tom, co viděli v kinech, divadlech, v pouličních představeních, v galeriích, o tom, co četli. Aby kultura mohla být široce dostupná a plnit tuto svoji úlohu, musí mít zajištěno stabilní a předvídatelné financování,“ říká RNDr. Tomáš Řehák, Ph.D., viceprezident sekce pro kulturu UZS ČR. Dále dodává: „Otázka kultury jako veřejného statku může a má být předmětem debat mezi odbornou veřejností a politiky jak na státní, tak krajské a obecní úrovni. A nepochybně při tom zjistíme, jak důležitá je kultura nejen pro kvalitu života jednotlivce, ale i pro všechna možná společenství včetně státu jako celku.“

„Škrty v rozpočtu Ministerstva kultury v nás vzbuzují velké obavy. Jednak máme před sebou hostování na Mezinárodním knižním veletrhu ve Frankfurtu, které je klíčové pro úspěch české literatury ve světě a vyžaduje podporu překladů českých knih, jednak by snížení podpory mohlo ohrozit vydávání kvalitní původní české literatury, literatury pro děti a debutů nových autorů. Chceme věřit, že se rozpočet ještě podaří vylepšit – vzhledem k celospolečenskému pozitivnímu dopadu čtenářství jde o poměrně malou částku, která však může mít značný vliv. Svaz ostatně na tento rok připravuje velikou kampaň, která přínosy čtení pro společnost i jednotlivce ukáže. Jsou ještě větší, než jsme očekávali.“ Ing. Martin Vopěnka, předseda, Svaz českých knihkupců a nakladatelů, z. s.

„Návrh rozpočtu Ministerstva kultury citelně zasáhne nezřizovanou kulturu, a to napříč obory. Divadlo, hudba, tanec i multižánrové projekty přijdou o 336,8 milionu korun (29,4 %), což znamená, že se řada projektů, na které jsou diváci zvyklí, neuskuteční, nebo uskuteční v menším rozsahu, nebo s vyšším vstupným. Je to nešťastné zvláště v době, kdy vláda mluví o zvyšování odměn v resortu kultury a o podpoře regionů, kterých se tento škrtek citelně dotkne.“ Mgr. Lenka Havlíková, předsedkyně Asociace nezávislých divadel ČR, z. s.

„Muzea a galerie dlouhodobě hospodaří s omezenými finančními prostředky, přesto v souladu s aktuální legislativou zajišťují odbornou péči o sbírky a kulturní památky mimořádné a nevyčíslitelné hodnoty a poskytují vysoce specializované služby veřejnosti i badatelům. Platové tarify v oblasti kultury jsou z jedné pětiny pod zákonnou minimální mzdou a navržené škrtky znemožňují adekvátní ohodnocení práce. Další úspory v prostředí, kde je každá koruna důležitá, mohou do budoucna napáchat škody, jejichž náprava bude výrazně nákladnější.“ Mgr. Irena Chovančíková, předsedkyně Asociace muzeí a galerií ČR, z. s.

„Stávající návrh rozpočtu ztěžuje působnost symfonických orchestrů a pěveckých sborů čerpajících z příslušného ministerského programu. Bez jakékoliv diskuse v něm bylo škrtnuto 100 milionů Kč (25 procent), což je velmi razantní zásah. Dále má dojít ke snížení o více než 300 milionů Kč v programu pro kulturní aktivity, což se dotýká i hudebních festivalů. Vážíme si snahy pana ministra zlepšit platové podmínky v kultuře, ale současně realizované škrtky v souvisejících oblastech nic neřeší. Naopak povedou k celkovému zhoršení situace,“ konstatuje Mgr. Lenka Kavalová, předsedkyně Asociace symfonických orchestrů a pěveckých sborů ČR a viceprezidentka Asociace hudebních festivalů ČR. „Proto bychom chtěli pana ministra požádat, aby v dotačních titulech ponechal částky v původně navržené výši.“

Tím by se situace pro letošní rok stabilizovala. V návaznosti na to bychom uvítali debatu na téma dlouhodobého financování české kultury, do které se zapojí jak odborná veřejnost, tak zřizovatelé či zakladatelé (často města a kraje). Kultura si totiž zaslouží nejen slušné financování, ale také koncepční a předvídatelné řízení," dodává Lenka Kavalová.

(tz)